

Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУРС ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА»**

«Народні інструменти»

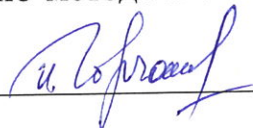
Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Д н і п р о
2 0 2 5

Розробник: Клименко О.О., Лисогор І.П. викладачі ЦК «Народні інструменти»

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Курс підготовки сучасного педагога» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійній програмі «Музичне мистецтво» 2025 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр 2025-2026 навчального року (на основі базової середньої освіти/повної загальної середньої освіти), методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

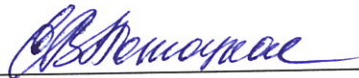
Гарант ОПП

Ірина ГОРЧАКОВА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Курс підготовки сучасного педагога» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням методичної ради ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «29» серпня 2025 року).

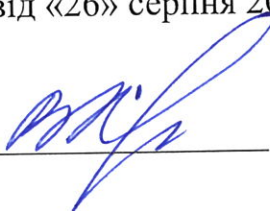
Голова ради

Олена ПОТОЦЬКА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Курс підготовки сучасного педагога» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії «Народні інструменти» ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «26» серпня 2025 року).

Голова циклової комісії
«Народні інструменти»

Володимир КРАСНОШЛИК

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень і ступінь вищої освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів – 7	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 210	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 3-4
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 1,5	освітньо-професійній програмі - «Музичне мистецтво»	Семестр – V - VIII
Вид контролю – атестація	Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр	Практичні заняття 176– годин
		Самостійна робота – 68 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета – підготовка здобувачів освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр» до професійної педагогічної діяльності в сфері сучасного академічного виконавства на народних інструментах шляхом формування у студентів цілісної системи понятійних, методологічних і теоретичних знань, умінь і навичок.

2.2. Завдання: дати студентам глибокі знання з теорії формування виконавської майстерності, загальної музично-виконавської методології і психологічних передумов музично-педагогічної та виконавської діяльності; розкрити методику роботи над музичним твором, підготовки учбового репертуару; розвитку музичних здібностей; показати принципи планування учбово-виховного процесу в класі з фаху і закріплення педагогічних навичок в процесі проведення педагогічної практики.

2.3. Компетентності:

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування

системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 6 Здатність передавати знання, застосовувати професійні та педагогічні методи, підходи, технології, знання вікової психології в умовах роботи з аматорським колективом та/або в педагогічній діяльності на рівні початкової мистецької освіти (відповідно до освітньо-професійної програми).

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

2.4. Програмні результати навчання:

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 10 Володіти методикою роботи з учнем, учнівським та/або аматорським колективом з урахуванням вікових особливостей учасників (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 11 Підбирати навчальний/виконавський репертуар з урахуванням музичних здібностей та/або цілей навчання здобувачів початкової мистецької освіти та/або рівня аматорського колективу (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 14 Розробляти та документувати навчально-методичні/творчі матеріали, вести документацію, пов'язану з виконанням професійних обов'язків (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Побудова системи сучасної музичної освіти.

Освіта — це процес, за допомогою якого суспільство передає акумульовані знання, вміння та цінності від одного покоління до іншого. В ширшому розумінні освіта включає будь-яку дію чи досвід, які мають формотворчий вплив на спосіб мислення, характер чи фізичну спроможність людини.

Через музичну освіту реалізуються завдання збереження спадщини народу, формується естетична культура особистості.

Система музичної освіти в Україні сформувалась в середині 30-х рр. ХХ ст. Концептуальна єдність всього навчально-виховного процесу.

Створена система творчих майстерень і виконавських шкіл. Головними були особистісний підхід, формування особистісної ціннісної свідомості, наставництво, практика соціокультурної діяльності.

В 90 рр. вищим навчальним закладам надається більша самостійність.

Створюються навчальні заклади нового типу. Відкриваються нові факультети і кафедри (оперної режисури, естрадного мистецтва).

Музична освіти має три щаблі:

1. Музична школа
2. Музичний коледж
3. Вищі музичні навчальні заклади

Самостійно визначають зміст освіти, які розробляють фахівці цих установ. Самостійно встановлюють форми і методи проведення навчально-виховного процесу відповідно до ліцензованої діяльності, а також напрями наукових досліджень.

Тема 2. Чотири основні функції освіти, які втілюються шляхом їх синтезу.

1. Розвиток музичних і творчих здібностей

Музична освіта спрямована на розвиток в учнів індивідуальних музичних здібностей, зокрема слуху, почуття ритму, пам'яті та творчого мислення.

Через різні види музичної діяльності, такі як спів, гра на інструментах та слухання музики, учні вчать самостійно творити та інтерпретувати музику.

2. Формування загальної духовної культури

Музична освіта відіграє важливу роль у формуванні духовної культури особистості, виховуючи емоційну чутливість, естетичний смак та ціннісне ставлення до мистецтва.

Вона сприяє розвитку в учнів розуміння краси та гармонії, а також прищеплює любов до національної та світової музичної спадщини.

3. Набуття знань, умінь та навичок

Окрім емоційного розвитку, музична освіта забезпечує засвоєння музичних знань, умінь та навичок, що відповідають певному рівню підготовки (загальна або фахова).

Учні здобувають знання з музичної теорії, навчаються грати на інструментах, співати та брати участь у колективній музичній діяльності.

4. Розвиток когнітивних функцій

Музика позитивно впливає на психічні процеси, такі як увага, пам'ять, концентрація та мислення.

Заняття музикою тренують мозок, вчать зосереджуватися на деталях, абстрагуватися від зайвого та покращують здатність до когнітивної роботи.

Тема 3. Формування світогляду у здобувачів освіти та спроможності до розширення свідомості.

Світогляд — це система поглядів людини (філософських, соціально-політичних, правових, моральних, естетичних) на навколишній світ (явища природи, суспільні процеси, свідомість людей), своє місце в ньому.

Загальноприйнятою метою у світовій теорії і практиці гуманістичного виховання є ідеал всебічно і гармонійно розвинутої особистості.

В Україні загальна мета виховання конкретизується через систему виховних завдань, які об'єднані в напрями.

- інтелектуальний (розумовий);
- патріотичний;
- правовий;
- моральний;
- художньо-естетичний;

- трудовий;
- екологічний;
- фізичний.

Така мета виховання реалізує гуманістичні позиції суспільства щодо особистості і свого майбутнього. Вона розкриває перед особистістю спектр різних життєвих виборів, можливостей самостійно будувати життя, поведінку, діяльність, вчинки згідно з власними уявленнями про щастя. Водночас створює можливість зрозуміти своє право і відповідальність за розкриття власних здібностей, творчого потенціалу, за власну долю; краще осмислити співвідношення між внутрішньою свободою вибору самореалізації і саморозвитку та цілеспрямованим впливом суспільства.

Становлення особистості передбачає засвоєння цінностей культури і формування на їх основі стійкої індивідуальної системи гуманістичних ціннісних орієнтацій, які детермінують поведінку і діяльність.

Тема 4. Зміст навчання. Застосування методів синтезу та доцільності. Складання концертних проектів.

Зміст навчання – це система наукових знань, умінь, навичок та компетенцій, а також певних цінностей і досвіду, які мають бути засвоєні учнями для розвитку особистості та підготовки до подальшої діяльності в суспільстві. Він визначається навчальними планами, програмами та підручниками й охоплює як теоретичні знання, так і практичні вміння.

Метод синтезу передбачає об'єднання окремих частин в єдине ціле для глибшого розуміння об'єкта дослідження, принцип доцільності стосується вибору найефективнішого та найвідповіднішого методу для вирішення конкретної задачі, що означає обґрунтований вибір, який враховує мету, ресурси та специфіку проблеми. Ці два поняття тісно пов'язані, адже вибір доцільного методу синтезу залежить від того, яку саме цілісність необхідно відтворити та досягти.

Основні етапи організації та проведення концерту:

1. визначити тему (форму проведення) концерту;
2. визначити дату, час і місце проведення концерту;
3. скласти програму або сценарій концерту;
4. продумати текст конферансу і підготувати ведучих;
5. підготувати та поширити запрошення;
6. оформити і вивісити афіші;
7. провести репетицію концерту;
8. організувати і провести концерт;
9. післядія.

Тема 5. План та критерії роботи над музичним твором, цілісний аналіз та його інтерпретація.

Роботу над музичним твором можна умовно поділити на три основних етапи. Умовність ця залежить від індивідуальних особливостей учнів. При вивченні твору ті або інші етапи роботи не тільки нерозривно зв'язані між собою, але нерідко співпадають або, частково взаємопроникають.

Ознайомлення з твором, створення загальної уяви про твір, його художній образ, емоційне забарвлення. Роль асоціативних пояснень. Грамотне прочитання учнем тексту. Знання термінології.

Детальний розбір (аналіз). Оволодіння засобами виразності для реалізації художнього змісту. Взаємозв'язок між художнім змістом і технологічними засобами.

Подолання технічних труднощів, відпрацювання потрібного звучання мелодії й акомпанементу, робота над досягненням необхідних штрихів, прийомів і динамічних відтінків, вивчення п'єси напам'ять.

Останній етап роботи над твором характеризується кінцевим з'ясуванням художніх задач та їх вирішенням, при цьому на перший план висувається завдання збирання окремих кусків у єдине ціле. Складається план виконання, намічається «опорні моменти» твору, найбільш рельєфно визначається форма, встановлюється темп.

Тема 6. Застосування засобів музичної виразності.

Визначення головних засобів музичної виразності (мелодія, гармонія, музичний ритм, лад, динаміка, темп, штрихи, апікатура та ін.), їх функції та поняття про

них.

Взаємодія засобів музичної виразності для розкриття художнього образу музичного твору. Художні засоби фразування. Поняття про кульмінацію, цезуру, їх значення у вираженні художнього змісту твору.

Мелізми – музичні прикраси (форшлаг, групетто, мордент, трелі). Основні правила виконання мелізмів.

Робота над виразним інтонуванням. Сприйняття інтервалу як змістової системи і зосередження слуху на просторі між звуками.

Тема 7. Технічний розвиток та розвиток навичок читання з листа.

Поняття техніки вузькому та широкому розумінні.

Першим кроком у розвитку технічної майстерності є створення особливого «чіткого» настрою технічного апарата. Другим – використання інерційних сил, коли відбувається економія зусиль.

Різноманітність технічних завдань зводиться до певної системи технічних формул, видам техніки, технічним замальовкам:

- гра одного звуку;
- з'єднання двох звуків;
- гра в позиції;
- різні позиції;
- стрибки;
- арпеджіо, гамоподібні пасажі;
- подвійні ноти, акорди.

Сучасна методика викладання гри на інструменті включає в роботу учня інструктивний матеріал (гами, вправи, етюди).

Значення вправ в роботі музиканта.

Зв'язування вибору етюдів з наміченим за планом творами художнього репертуару. Крім розмаїтості стилів й характеру етюдів, необхідно мати на увазі й різноманітність етюдів по видам техніки: гамоподібний рух, різного роду фігурації, арпеджіо, подвійні ноти, акорди й ін.

Методика роботи над етюдами.

Швидке читання нот з листа – необхідна професійна навичка для знайомства з художнім репертуаром, для розширення музичного кругозору виконавця.

Методи навчання читанню з листа.

«Бачу, чую, граю» - основний психомоторний принцип розвитку навичок читання нот з листа. Систематичність і послідовність у роботі над навичками читання з листа.

Попередній аналіз матеріалу, що читають: визначення форми, тональності, розміру, темпу, загального динамічного плану, основних фактурних особливостей, технологічних задач, характеру.

Роль внутрішнього слуху.

Підбір репертуару для читання з листа.

Тема 8. Індивідуальна траєкторія розвитку здобувача, вміння окреслення задач за кожним вибраним критерієм.

Індивідуальна освітня траєкторія — персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів

освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання.

Освіта у XXI столітті — не однакова для всіх програма, це розкриття природних здібностей, можливість максимально розвинути і реалізувати свій творчий потенціал. Тобто сучасна освіта — це можливість отримати необхідне саме для свого подальшого професіонального шляху.

Основним інструментом для цього є індивідуальна освітня траєкторія. Це особистий шлях реалізації потенціалу кожного учня.

Тема 9. Концертні виступи. Обговорення та оцінювання виступів здобувачів освіти (самооцінювання, взаємооцінювання). Визначення та прийняття завдань для подальшого просування.

Виконання для слухача ставить виконавця в умови необхідності бездоганної гри з першого разу. При наявності випадкових помилок і недосконалості окремих навичок у виконавця може створюватись враження непевності у власних можливостях. Тому методика опрацювання цілісного виконання твору в класі повинна будуватися за принципом поступовості включення аудиторії, а саме: виконання для себе; виконання для педагога; виконання для окремих сторонніх осіб; виконання перед аудиторією слухачів. Але цього буває інколи не досить. Функцію "портативної" аудиторії ефективно може виконувати фонозапис, який теж ставить виконавця в умови необхідності бездоганної гри, але має перевагу в тому, що ним можна користуватись необмежену кількість разів аж до повного опанування твором і собою під час гри.

Тема 10. Знання педагогічного репертуару. Уміння складання перспективного плану навчання.

В зв'язку з необхідністю використовувати в учбовому репертуарі музику різних епох, стилів і жанрів, викладач гри на народних інструментах, що не мають класичного репертуару, повинен постійно займатися аранжуванням, перекладенням або транскрибуванням музичних творів.

Педагогічне редагування нотного матеріалу як процес творчого переосмислення виражальних засобів з метою максимального збереження музично-художнього емоційно-образного змісту музичного твору в нових, порівняно з оригіналом, темброво-інструментальних умовах. В результаті студент опановує навички своєрідної інтерпретації композиторського задуму інструментальними засобами.

Рівень глибини перетворень залежить від фактури виконуваного твору, а також від творчих намірів, здібностей і композиторського хисту

перекладача-транскриптора.

В результаті аранжування твір має бути зручним для виконання на даному інструменті; в ньому повинні бути ретельно продумані всі засоби виразності і технічного втілення: аплікатура, нюанси, штрихи.

Тема 11. Виховання дисципліни, морально-етичних якостей у здобувачів освіти.

Моральне виховання — виховна діяльність школи і сім'ї, що має на меті формування стійких моральних якостей, потреб, почуттів, навичок і звичок поведінки на основі засвоєння ідеалів, норм і принципів моралі, участь у практичній діяльності.

Результати морального виховання характеризуються такими поняттями: мораль, моральність, моральна свідомість, моральні переконання, моральні почуття, моральні звички і моральна спрямованість.

Абсолютно вічні цінності - загальнолюдські цінності, що мають універсальне значення та необмежену сферу застосування (доброта, правда, любов, чесність, гідність, краса, мудрість, справедливість та ін.).

Тема 12. Організація навчально-методичної та науково-дослідницької роботи в закладах освіти. Вміння користуватися та аналізувати інформацію та набуті знання.

Вивчення сучасних проблем методики, педагогіки та психології.

Формування навичок планування педагогічної роботи, ведення документації, складання індивідуальних планів та психолого – педагогічних характеристик учнів.

Поняття «методична доповідь», «методична розробка», «реферат». Методичне забезпечення відкритого уроку. Включення до педагогічного репертуару музики сучасних композиторів, композиторів – класиків, музики українських композиторів як показник професійного росту викладача.

Підвищення виконавської майстерності. Участь в оглядах методичної роботи: узагальнення педагогічного досвіду, відкриті уроки, доповіді, реферати тощо, демонстрація на інструменті навичок музично – педагогічного репертуару.

Навчання на курсах підвищення кваліфікації, стажування, виїзди в інші міста з метою вивчення досвіду роботи.

Самовиховання та самоосвіта.

Тема 13. Синтезований курс з фаху у сучасній музичній освіті.

Різноманітні підходи до вивчення музики: загальна та професійна освіта. Традиційний та сучасний підхід у початковому музичному вихованні.

Інтеграція новітніх технологій та мультидисциплінарних методик. Синтез дисциплін - фах, сольфеджіо, теорія музики, аналіз. Освітня модель, в котрій практика на інструменті та теоретичні знання викладаються не окремо, а пов'язано між собою та контекстно (вивчення структури та гармонія твору, осмислення музичної форми, розуміння ритмічної організації та інших елементів музики, інтонування - все це надає здобувачу глибинне розуміння музики, зростання музичної компетенції, формування музичного мислення тощо.

Тема 14. Характеристика та особливості біологічної та рівневої систем початкової музичної освіти.

Біологічна модель музичної освіти: вікові особливості сприйняття музики, технічних можливостей здобувача; "плюси" та "мінуси" даної моделі. Рівнева модель музичного навчання: розподіл на рівні, які характеризуються конкретними вимогами, що дають можливість здобувачам здобути якісні навички та знання, вміння.

Тема 15. Характерні особливості та Аналіз синтезованого курсу з фаху у США.

Розглядання структури навчальної системи Piano Adventures - як зразок поєднання фахової дисципліни та теорії музики. Книги lesson та theory - показують поєднання уроків гри на інструменті із читанням нот, теорією, розвитку слуху. Книги Technique та Performance - дають можливість розвинути техніку гри, етюди та музичні твори для виступів. Також погляд додаткових книг, де надаються допоміжні матеріали для закріплення теорія музики, читання нот та ритмів, інтервалів тощо.

Тема 16. Структура екзаменаційної музичної системи ABRSM.

ABRSM - одна з найавторитетніших міжнародних систем музичної освіти та оцінювання. Рівнева система, екзамени, оцінювання. Тематичний розгляд рівнів, вимоги до екзамену.

Тема 17. Характеристика і аналіз початкової музичної школи Yamaha (Японія).

Yamaha music education system / Yamaha music school - структурована програма, яка поєднує музичну теорію, практику та творчість. Основні форми уроку: слухання та розпізнавання звуків, гра на інструменті/вокал, теорія музики, творчість, ансамблева гра. Аналіз та структура системи.

Тема 18. НСМО. Цілі. Задачі. Будова. Рівневі вимоги.

НСМО - національна система музичної освіти (Україна). Розгляд практичної частини системи (синтезований підхід у навчанні музиці: поєднання фаху та теорії музики. Екзаменаційна система НСМО. Вимоги до рівнів, форми роботи, система оцінювання знань. Сертифікати. Характеристика здобувача для подальшого удосконалення навичок та вмінь.

Тема 19. Теорія множинного інтелекту Гарднера. Пояснення музичного матеріалу за допомогою різних типів інтелекту.

Розгляд теорії множинного інтелекту Гарднера. Характеристика та особливості теорії. Інтеграція теорії множинного інтелекту у початкову музичну освіту.

Способи подачі музичного матеріалу з урахуванням можливостей кожного з типу інтелекту: візуальний, слуховий, музичний, логіко-математичний, просторовий, вербальний, міжособистісний, особистісний, натуралістичний.

Тема 20. Розробка синтезованої навчальної програми з фаху (рівень 1-4).

Складання навчальної програми для спеціальностей : фортепіано, народні інструменти, духові інструменти, вокал, струнні інструменти, ударні інструменти.

Тема 21. Приклади вправ та методичні матеріали до синтезованого курсу з фаху для початкової музичної освіти.

Розробка методичних рекомендацій. Створення робочих зошитів, книг, презентацій, методичного забезпечення.

Пошук вправ для інтегрованого курсу.

Тема 22. Дизайн викладача.

Викладач - головна фігура навчально-виховного процесу.

Домінантні якості: гуманність, відповідальне ставлення до своїх професійних обов'язків, високий рівень розвитку інтелекту, освіченість у галузі предмета викладання, ерудиція, висока культура поведінки, правдивість, порядність, чесність, гідність, самовідданість, інноваційний стиль науково-педагогічного мислення, прийняття творчих рішень, любов до предмета, який викладається, потреба в знаннях, у систематичній самоосвіті. Сукупність якостей викладача створює його авторитет.

Тема 23. Виховання здібності до здійснення особистих творчих задумів, розвиток бажання до сприйняття краси людини.

Щоб розвинути в собі здатність до реалізації творчих задумів та бажання сприймати красу, необхідно створити сприятливе середовище, стимулювати допитливість, надавати різноманітні матеріали для творчості, заохочувати до гри та створення історій, а також розвивати емпатію та гнучкість мислення шляхом аналізу та узагальнення інформації.

Створення умов для розвитку творчості: простір для ідей, різноманітність матеріалів, стимулювання допитливості.

Розвиток психологічних якостей: креативність, емпатія, гнучкість мислення, оригінальність.

Практичні кроки для саморозвитку: самоаналіз, експеримент.

Тема 24. Фахова проблематика.

1. Основні прийоми звуковидобування.

Постійна робота над якістю і градаціями звуку – одне з першорядних завдань музиканта. Активний слуховий контроль як основа координації ігрових дій виконавця, спрямованих на виконання різноманітних темброво - динамічних відтінків. Особливості звуковидобування на народних інструментах. Основні прийоми гри. Специфічні прийоми гри.

2. Функції артикуляції. Виразно – смислове значення штрихів.

Термін «артикуляція».

Функції артикуляції: акустична, розрізняльна, динамічна, ритмічна.

Графічні способи запису артикуляції.

Поняття «штрих». Визначення штриха як звукової форми, отриманої відповідним артикуляційним прийомом. Залежність штрихів від художніх і стилістичних особливостей музичного твору.

Основні категорії штрихів: legato, non legato, staccato та найважливіші їх різновиди.

3. Основні принципи аплікатури. Аплікатура як засіб художньої виразності.

Аплікатура – розподіл та порядок чергування пальців при гри на музичному інструменті. Вибір аплікатури залежить від музично-художніх завдань, характеру артикуляції, логіки фразування, фактури твору, індивідуальних фізичних даних виконавця (розмір руки, її побудова, розтягнення пальців). У музичній педагогіці існує два підходи до підбору аплікатури:

- доцільність аплікатури з точки зору завдань художньої виразності;
- зручність аплікатури.

Основні аплікатурні принципи:

- природна послідовність пальців;
  - застосування однотипної аплікатури у секвенційних побудовах;
  - засвоєння аплікатури основних технічних формул (гами, арпеджіо, інтервали, акорди) та застосування їх у творах;
  - природні особливості пальців (різна сила пальців).
- Значення аплікатури у формуванні виконавських навичок.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ	Лабор	Індив
III курс					
Тема 1.					
Побудова системи сучасної музичної освіти.			10		8
<i>Разом за темою 1</i>	18				
Тема 2.					
Чотири основні функції освіти, які втілюються шляхом їх синтезу.			8		6
<i>Разом за темою 2</i>	14				
Тема 3.					
Формування світогляду та спроможності до розширення свідомості.			8		6
<i>Разом за темою 3</i>	14				
Тема 4.					
Зміст навчання. Застосування методів синтезу та доцільності. Складання концертних проектів.			8		6
<i>Разом за темою 4</i>	14				
Тема 5.					
План та критерії роботи над музичним твором, цілісний аналіз та його інтерпретація.			8		6
<i>Разом за темою 5</i>	14				
Тема 6.					
Застосування засобів музичної виразності.			12		8
<i>Разом за темою 6</i>	20				
Тема 7.					

Технічний розвиток та розвиток навичок читання з листа.			14			8
<i>Разом за темою 7</i>	22					
Тема 8.						
Індивідуальна траєкторія розвитку здобувача, вміння окреслення задач за кожним вибраним критерієм.			8			6
<i>Разом за темою 8</i>	14					
IV курс						
Тема 9.						
Концертні виступи. Обговорення та оцінювання виступів здобувачів освіти (самооцінювання, взаємооцінювання). Визначення та прийняття завдань для подальшого просування.			10			7
<i>Разом за темою 9</i>	17					
Тема 10.						
Знання педагогічного репертуару. Уміння складання перспективного плану навчання.			8			5
<i>Разом за темою 10</i>	13					
Тема 11.						
Виховання дисципліни, морально-етичних якостей у здобувачів освіти.			8			5
<i>Разом за темою 11</i>	13					
Тема 12.						
Організація навчально-методичної та науково-дослідницької роботи в закладах освіти. Вміння користуватися та аналізувати інформацію та набуті знання.			8			5
<i>Разом за темою 12</i>	13					
Тема 13.						
Синтезований курс з фаху у сучасній музичній освіті.			2			
Тема 14.						
Характеристика та особливості біологічної та рівневої систем початкової музичної освіти.			2			
Тема 15.						
Характерні особливості та Аналіз синтезованого курсу з фаху у США.			4			
Тема 16.						
Структура екзаменаційної музичної системи ABRSM.			4			

Тема 17.						
Характеристика і аналіз початкової музичної школи Yamaha (Японія).			2			
Тема 18.						
НСМО. Цілі. Задачі. Будова. Рівневі вимоги.			4			
Тема 19.						
Теорія множинного інтелекту Гарднера. Пояснення музичного матеріалу за допомогою різних типів інтелекту.			5			
Тема 20.						
Розробка синтезованої навчальної програми з фаху (рівень 1-4).			5			
Тема 21.						
Приклади вправ та методичні матеріали до синтезованого курсу з фаху для початкової музичної освіти.			6			
Тема 22.						
Дизайн викладача.			8			6
<i>Разом за темою 22</i>	14					
Тема 23.						
Виховання здібності до здійснення особистих творчих задумів, розвиток бажання до сприйняття краси людини.			10			6
<i>Разом за темою 23</i>	16					
Тема 24.						
Фахова проблематика.			14			6
<i>Разом за темою 24</i>	20					
Усього годин	270		176			94

8. Самостійна робота

Назва розділу і теми	Усього годин
Тема 1. Сучасні тенденції розвитку професійної музичної освіти.	8
Тема 2. Основні функції музичної освіти.	6
Тема 3. Види мислення та їх розвиток.	6
Тема 4. Алгоритм підготовки концертного проекту.	6
Тема 5. Особливості роботи над творами різних жанрів.	6
Тема 6. Орнаментика. Основні правила виконання мелізмів.	8
Тема 7. Методика формування навиків читання нот з листа.	8
Тема 8. Методика складання індивідуального плану учня.	6

Тема 9. Формування адекватної самооцінки учня.	7
Тема 10. Принципи підбору педагогічного репертуару.	5
Тема 11. Формування самосвідомості.	5
Тема 12. Форми методичної роботи викладача.	5
Тема 22. Особистість викладача. Дизайн професії.	6
Тема 23. Розвиток творчих здібностей дітей засобами музичного мистецтва	6
Тема 24. Основні принципи аплікатури. Формування аплікатурних навичок.	6
Усього годин	94

9. Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені

10. Методи та технології навчання

Консультування, інформаційно-узагальнюючий, пошуковий, метод термінологічного аналізу, аналітичні методи, порівняльно-історичний, зіставний, дефінітивного аналізу, функціонального аналізу, описовий метод, контекстуальний, метод міжпредметних зв'язків;

Метод пояснення, демонстраційний, метод складання плану;

Метод консультування, складання репертуару, ототожнення, драматургічного аналізу, жанрово-стильової атрибуції;

Метод збирання інформації, інтегративні, створення художньої цілісності, мотиваційні

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання:

Поточний контроль:

Метод усного контролю: співбесіда, фронтальне опитування, підготовка доповідей та ін.

Практичний метод

Метод термінологічної відповідності

Метод відповідності виконавської інтерпретації змістові твору

Метод письмового контролю: контрольні роботи, написання рефератів, відпрацювання академічних заборгованостей та ін.

Підсумковий контроль:

Семестровий контроль в кінці V, VI, VII семестру

Екзамен в кінці VIII семестру

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни:

Оцінка «А» («відмінно»):

Здобувач освіти впевнено засвоїв весь матеріал курсу, послідовно та логічно його відтворює, вільно відповідає на нестандартні питання, показує знання, вірно обґрунтовує наукові поняття, володіє навичками виконання практичних завдань, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал.

Оцінка «В» («дуже добре»):

Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивчення основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання завдань самостійної роботи.

Оцінка «С» («добре»):

Здобувач знає програмний матеріал, не допускає суттєвих недоліків у відповіді, може вірно використовувати теоретичні положення й володіє навичками при виконанні практичних завдань.

Оцінка «D» («задовільно»):

Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях.

Оцінка «E» («достатньо»):

Здобувач засвоїв лише основний матеріал, але погано орієнтується в окремих положеннях, допускає помилки або неточності у формулюваннях, має складнощі при виконанні практичних завдань.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

Здобувач не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу.

Оцінка «F» («незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

Здобувач не володіє знаннями всього програмного матеріалу, не може виконати практичну роботу.

12. Методичне забезпечення

12.2. Друковані та електронні матеріали.

- 12.4. Конспекти лекцій, методичні розробки.
- 12.7. Нормативні документи.
- 12.8. Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

13. Рекомендована література

Основна:

1. Музична освіта: філософський, мистецтвознавчий та педагогічний наголоси: монографія/ за ред. Н.А.Овчаренко, Я.В.Шрамка.— Кривий Ріг, 2018.
2. Ніколаї Г.Ю. Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття: підручник.— Львів, 2018.
3. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник для вищ. та серед. навч. закладів. – К.: Нац. муз. академія України. 2005.
4. Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття : підручник / [С. О. Салдан, О. М. Король, Е. З. Тайнель та ін.] ; за заг. канд. пед. наук, проф. Е. З. Тайнель. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 328 с.

Додаткова:

1. Гаврілова Л.Г. Мультимедійні технології в мистецькій освіті: навч.-метод. посіб.—Слов'янськ, 2014.
2. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2009. – 670 с.
3. Корихалова Н.П. Культура артикуляції. Закономірності артикуляції. Навчальна книга - Богдан. Тернопіль, 2012.
4. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика/ монографія.— Київ, 2006.
5. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва: Теорія та методика викладання мистецьких дисциплін.— Київ, 2008.
6. Савчин М.В. Педагогічна психологія: навч. посібник.— Київ, 2007.
7. Терлецька Л.Г. Технологія самоаналізу.— Київ, 2005.
8. Олексюк О., Методика викладання гри на народних інструментах/ О. Олексюк – Київ, 2004.
9. Смаглій Г. Основи теорії музики / Г. Смаглій, Л. Маловик – Харків, 2001.
10. Чабада М. Кобзарі. Світова слава української пісні / М. Чабада, В. Горлова – Тернопіль, 2001.
11. Шульгіна В.Д. Українська музична педагогіка.— Київ, 2005.

14. Інформаційні ресурси

1. Дніпропетровська обласна універсальна бібліотека – www.libr.dp.ua
2. Національна бібліотека України ім. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Національна освітня платформа «Всеосвіта» - <https://vseosvita.ua/>
4. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського - www.library.edu-ua.net